

การวิจัยในชั้นเรียน : เจตนารมณ์ที่เปลี่ยนไป

สมพงษ์ พันธุ์รัตน์*

บทคัดย่อ

บทนำ : เจตนารมณ์ของการทำวิจัยในชั้นเรียน ก่อนที่จะมีการปฏิรูปการศึกษา ประเวศ วะสี (2544 : 3) ได้กล่าวถึง สภาพปัญหาการจัดการศึกษาในขณะนั้นพบว่ามีปัญหาใน 4 ด้านคือ 1) สภาพด้านระบบบริหารและการจัดการนั้นเป็นแบบรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลางนั้นขาดเอกภาพ ขาดความต่อเนื่องนโยบาย 2) ด้านคุณภาพของการจัดการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ 3) ด้านหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผลหลักสูตรนั้นยังไม่สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลาย การเรียนการสอนเน้นครูเป็นศูนย์กลาง และ 4) ด้านครูและบุคลากรพบว่า บางส่วนยังขาดความรู้ความสามารถ ทักษะในการจัดการเรียนการสอน ขาดจิตสำนึกและจิตวิญญาณของความเป็นครู

ดังนั้นเพื่อเป็นการปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษาของประเทศ ประเวศ วะสี (2544 : 4) จึงให้การศึกษาเป็น การศึกษาสำหรับคนทั้งมวล อย่างทั่วถึงโดยมีลักษณะที่ยืดหยุ่นหลากหลาย เหมาะสมกับคนทุกกลุ่ม ให้ทุกส่วนในสังคม ได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา รวมถึงปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ให้มีกระบวนการเรียนที่ง่าย สนุก และพัฒนาคน ได้เต็มตามศักยภาพของความเป็นมนุษย์ ให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมืองและสุขภาพไปพร้อมกัน โดยมีการสร้างระบบส่งเสริมวิชาชีพครู ปฏิรูประบบบริหารจัดการการศึกษา ให้มีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพในการจัดการและตรวจสอบให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษา จากนั้นจึงได้มีการกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ขึ้นใหม่ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 30 กำหนดไว้ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (สำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน, 2547 : 16)

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และในตัวบ่งชี้ที่ 10.7 กำหนดให้ครู มีการวิจัยเพื่อพัฒนา การเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การ มหาชน) (2549 : 13)

จาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ ดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงเจตนารมณ์ของการกำหนดให้ครูทำการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและนำไปใช้พัฒนา ผู้เรียน เป็นสำคัญ

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการปฏิรูป

จากการกำหนดให้ครูมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรูของผู้เรียนและนำผลไปใช้พัฒนาผู้เรียน ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานที่ 10 ทำให้มีการจัดการอบรมสัมมนาครู เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียน แต่จากการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รอบแรก พ.ศ. 2544-2548) ดังปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รอบแรก พ.ศ. 2544-2548) จำนวน 30,010 แห่ง

ด้าน	ได้มาตรฐาน	ไม่ได้มาตรฐาน
ผู้เรียน	• ความเป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ • ความสุข มีสุขนิสัย สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรียภาพและลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา	• มีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ • มีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร • ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง • มีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต
ครู	• วุฒิการศึกษา	• ความเพียงพอของครู • ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ที่มา : http://www.onesqa.or.th/upload/195/FileUpload/1398_2097.pdf [4 ต.ค. 2550]

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า ผู้เรียนยังไม่ได้มาตรฐานในเรื่องของความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ ความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต ส่วนครู ก็ยังไม่ได้มาตรฐานในเรื่องของ ความเพียงพอของครู ความสามารถของครูในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในขณะที่ครูมีวุฒิการศึกษาได้มาตรฐาน

World Economic Forum (WEF) ได้รายงานไว้ใน The Global Competitiveness Report 2011-2012 ซึ่งเป็นผลการสำรวจอันดับความสามารถในการแข่งขันของ

ประเทศต่าง ๆ 142 ประเทศ พบว่า อันดับความสามารถทางการแข่งขันของประเทศไทยลดลงไป 1 ตำแหน่ง จากลำดับที่ 38 เมื่อปี 2553 เป็น 39 ในปี 2554 และเช่นเดียวกับอินโดนีเซียที่ลดจากลำดับที่ 44 เป็น 46 เวียดนาม จาก 59 เป็น 65 ขณะที่ประเทศที่มีลำดับดีขึ้นคือ สิงคโปร์ จากลำดับที่ 3 เป็น 2 มาเลเซีย จาก 26 เป็น 21 ฟิลิปปินส์ จาก 85 เป็น 75 กัมพูชา จาก 109 เป็น 97 ส่วนบรูไน ลำดับเท่าเดิม คือ 28 และยังพบว่า ผลของการวัดความสามารถด้านภาษาอังกฤษของไทยอยู่ในอันดับที่ 42 จาก 44 ประเทศ โดยจัดอยู่ในกลุ่มความสามารถด้านภาษาอังกฤษต่ำมาก (Very Low Proficiency) และหากเทียบเฉพาะประเทศ ในทวีปเอเชียที่ทำการวิจัยมี 13 ประเทศ ปรากฏว่าประเทศที่มีความสามารถด้าน

ภาษาอังกฤษสูงสุด ได้แก่ มาเลเซีย รองลงมา คือ ฮ่องกง เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น ไต้หวัน ซาอุดีอาระเบีย จีน อินเดีย รัสเซีย อินโดนีเซีย เวียดนาม ไทย คาซัคสถาน ตามลำดับ ตั้งแต่อดีตประเทศไทยเป็นประเทศที่ให้ความสำคัญของภาษาอังกฤษในระดับที่สูงมาก เด็กๆ จะได้เรียนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นประถมจนถึงมหาวิทยาลัยก็มากกว่า 10 ปี แต่เด็กไทยก็ยังอยู่ในอันดับท้าย ๆ

เจตนารมณ์ที่เปลี่ยนไป

จากการที่ครูมีวุฒิการศึกษามาตรฐาน แสดงว่าครูได้พัฒนาตนเอง มีการจัดทำผลงานทางวิชาการ การทำวิจัยในชั้นเรียน ดังจะเห็นได้จากการจัดอบรม

สัมมนาครู เพื่อให้ครูมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยกันอย่างมากมาย นับตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา นอกจากนี้ยังมีการคาดหวังว่า อาจจะมีครูที่จ้างมือป็นรับจ้างให้ทำผลงานทางวิชาการแทนให้ (ประเสริฐ งามพันธุ์, 2550) จึงทำให้ผลของการทำวิจัยไม่ได้ส่งผลไปสู่นักเรียนเท่าที่ควร ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต้องการให้ครูพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัย ผลของการทำวิจัยทำให้ครูได้ผลงานและมีวิทยฐานะทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น มีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ไม่ได้ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการการเรียนรู้ขึ้นเลย

เอกสารอ้างอิง

ประเวศ วะสี. (2544). **ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษาที่พาประเทศพ้นวิกฤต**. กรุงเทพฯ:

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ประเสริฐ งามพันธุ์. (เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.)). **เปิดรับประเมินวิทยฐานะ. เติมนิวส์**. [วันพฤหัสบดีที่ 4 ตุลาคม พ.ศ. 2550].

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2549). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2545). **มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่ 2 (พ.ศ. 2549-2553)**. กรุงเทพฯ: บริษัท จุฑาทอง จำกัด.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2545). **สรุปผลการสังเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (รอบแรก พ.ศ. 2544-2548)**. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555, จาก http://www.onesqa.or.th/upload/195/FileUpload/1398_2097.pdf [4 ต.ค. 2550].

องค์ความรู้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. (2555). **ความสามารถในการแข่งขันของไทยในเวที ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)**. ค้นเมื่อ 15 ธันวาคม 2555, จาก <http://www.thai-aec.com/318#ixzz2GsohIuMJ>